

tekli ga in čakali kraj ceste skriti med konopljami. No voza z Ivanom Jakovljevičem ni. Naenkrat se prikaže peš, ker ni hotel, da se trudi radi njega mužik. Oblečen je bil v bel frak in ogrnjen z rdečkastim plaščem; z malim kovčgom za perilo in belim dežnikom v roki. Stopal je mirno, veselega in zadovoljnega obraza. Zagle-davši nas, postoji in stegne proti nam obe roki z vz-klikom: oj, moj Bog! Stekli smo k njemu, ne vedoč drugzega govoriti, kakor: odpustite, odpustite!

Nismo niti vedeli, za kaj da prosimo odpuščanja, no on nam pomore iz zadrege:

Niste prav naredili deca, ker niste povedali istine: nedolžnega dečka so kot zločinca natepli. Dal Bog, da vam ostane to vedno v spominu, ter da bodete vedno pravični vseh zgodah svojega življenja. Laž grdi človeka in žali Boga.

Ah da, saj se zdaj tudi sami sramujemo, ker nismo drugače storili.

Bog naj vam odpusti; ljubite Kosto pa recite tudi drugim, da ni bil kriv, temveč se je spoznal krivim le iz strahu.

Storiti hočemo; ali zdaj nam pevejte Ivan Jakovljevič, kam hočete vi zdaj iti?

On zgane z ramami pa pristavi veselo:

Jaz, kam? No to je vsejedno kamorkoli. Povsod se živi jednako . . . ali človek ima dožnost, da opravlja delo božje.

Nismo razumeli, kaj če reči z besedami „opravljati delo božje“, vendar smo se jokajoč oklepali njega.

Ali stric vas je brez vsakega vzroka odpustil — govorili smo mu: vi ste pošteno postopali, niste storili nikomur nič hudega.

Kar je, odvrne Koza še mirneje, da radostneje. Ali bi vi mogoče radi, da sem kaj hudega storil?

Oh, tega nikakor, ali . . .

Torej, kaj? Vse je v redu, kakor mora biti. Vi bodete i to prej ali slej razumeli . . . Ah, to je radost — sreča . . .

Zdaj se še bolj razvedri obraz našega učitelja, in on sklene roke in začne moliti nemški: Oče naš. Tudi mi smo sneli čepice iz glave in molili z njim. Ko je pa izmolil, položi nam roke na glavo in izvrši s solznimi očmi molitev po ruski: Oče naš, zahvalim se ti, ker si mi dal zopet radost izgnan biti, ker sem vršil tvojo sveto voljo. Omehčaj srca naših sovražnikov in daj tem malim milost, da očitijo enkrat srečo, kakoršno jaz zdaj uživam po tvoji milosti. Daj jim pamet, da bodo umeli, da je v tem tvoja volja.

Še enkrat nas objame, poljubi in odide dalje proti mestu, gotovo praznih rok ali vesel: a mi, ki smo imeli vsega v obilici, ostali smo kleče na cesti, sledeč mu z očmi in jokali.

Bilo nam je, kakor da se je dotaknil najtanje strune, naše duše ostro, ali tako, da nas je vendar osrečil. Koza zbudil je vas čuvstvo, kakor da bi vlil v

nas nov duh. Zdelo se nam je, da se moramo priporočiti Bogu, naj nam omehča srce.

P. Radlin.

Košarica.

Spisal Ček.

„Kako dolgo je ni!“ Gospica Vika nevoljna za-cepta z nožico, da ji odleti copata tja do zidu.

Veliki ples, ta ni kar si bodi! Že najmanj od pete ure se je napravljala gospica Vika nanj. Že dvakrat je bila poslala služkinja, da je morala odnesti nazaj lakaste čreveljčke. Prvič je prinesla za pol številke pre-velike, v drugič so jo nekoliko tiščali.

V tem je zopet obula Vika copate in čakala, oblečena samo v spodnji obleki, katere posameznih delov zaradi obilnih čipek ne bi bilo mogoče razločevati, služkinjo, ki bi se imela vrniti s tretjim parom čreveljev. Pogledovala se je v zrcalu in tu pa tam še nekoliko popravila, dasi v resnici ni bilo potrebno prav nič.

Slednjič se vendar vrne služkinja vsa zasopla.

„Tako dolgo hodite; pokažite!“

Služkinja razvije zavitek. Vikin obrazek se namrdne, češ, tako široki na koncu.

„Drugačne oblike te velikosti nikakor nisem dobila. Vse je bilo tako grozno veliko.“

„Obujte me naglo!“

Služkinja stori. „Tako, ti bodo prav.“

Vika poskusi.

„Všeč mi niso prav nič, pa naj bode!“

Da bi ne bilo že pozno, izvestno bi jih bila v tretjič poslala nazaj. In ko bi bila prinesla služkinja ves izdelek mödlingške tvornice seboj, ne vem, ali bi se našli taki, da bi bili pogodou Viki.

„Sedaj krila, pa počasi, da se mi ne podero lasje.“ Služkinja sluša molče.

Dobro, dolgo je še trajalo, predno je bila Vika oblečena.

Ali se je ogledovala od vseh strani! Veliko toaletno zrcalo ji je bilo še dosti premajhno.

„Pokličite mamó!“

Služkinja odide. Vika se nasmehne sama sebi v zrcalu, potem pa se koketno zasuče poskušajoč, kako se ji bode podala ta obleka pri valčku.

„No, ali si pripravljena?“ Starikava gospa, že tudi opravljena, se prikaže pri durih.

„Sem, mama! Ali že čaka voz?“

„Ne še. No vidiš, saj jih je dobila, pa precej jokaš; ne smeš.“

„Ali sem lepa, ali mi pristojta ta obleka?“

„Izbornó, Vikica. Najlepša bodeš na plesu.“

„Kaj pa cvetka v laseh?“

„Kaj lepo se ti podaje; ali si jo pripela dovolj trdno, da je ne izgubiš?“

„O menda ne. Kaj mama, ali bode ponosen Vilko na svojo plesalko!“

„Če bode. Vilku ne verujem mnogo.“

„O jaz pa, mama; silno me ljubi, samo z menoj bode plesal. Ali mi bodo zavidale tovarišice, a-a-a!“

Vika si od veselja omane roke.

„Pa veš, da pride?“

„Vem. On me hoče sicer iznenaditi, zato mi ni nič pisal, da je še v Ljubljani. Pa vem, da je tukaj in tudi vem, da pride na ta ples.“

„Meni se pa zdi, da je na nas pozabil. Prej, dokler je bil v osmi šoli, si mu že bila dobra, ali sedaj, ko je že eno leto jurist, se je precej ohladil. Zdi se mi, da ne bodeš nikoli njegova.“

„Motiš se, mama! Tak ni Vilko! Prav zadnjič mi je pisal, da še pet let in njegova bodem. Meniš, da bodem že prestara; dvaindvajsetletna bodem takrat, ravno prav.“

„To ne, ali premalo bogata; taki ljudje gledajo po bogatih nevestah.“

„Ne, ne, mama. Jaz bodem. Vilkova in nobena druga.“

„Da bi bila le res! Pojdiva, voz mora že stati pred hišo! Ali si vzela rokavice, pahalnik? Ali si si naredila dekoracij?“

„Da, mama. Vilko dobi najlepšo.“

Skoro na to sta se odpeljali proti „Narodnemu domu“.

* * *

Jako lep ples se je začel po kratki besedi. Velika dvorana v „Narodnem domu“ je bila polna mladih plesalk v lepih toaletah in dičnih gospodov večinoma abiturijentov.

Prvi valček je bil pri kraju. Vika je plesala že z različnimi plesalci, samo Vilka ni bilo na razpregled.

„Kje se mudi tako dolgo?“ je dejala večkrat sama pri sebi. „Sedaj bi bil moral vendar že priti, kaj praviš, mama?“

„Seveda, sedaj bi že morala promenirati.“

„Prosim“, se oglasi zdajci abiturijent in se predstavi. Ni mu smela odreči, zakaj ako bi Vilka ne bila?! Odšla je plesalcu ob roki po dvorani . . .

„A-a!“ je skoro zakričala Vika, vendar se je premagala, in le globok vzdih se ji je izvil iz prsi.

„Kaj vam je, gospica?“ jo vpraša spremljevalec prestrašen.

„Hvala, je že dobro! Prosim, vedite me na sedež!“

On stori, kakor mu je bila velela.

„Mama, tukaj je Vilko, poglej, prav sedaj le pride mimo!“

„Vidim, molči!“

V onem trenutju, ko je Vika vzdihnila tako bolešno, je privedel jurist Vilko mlado lepo gospico ob roki v dvorano. Vilko ju je ugledal precej, a on je ni hotel videti.

Zaplesali so nov ples. Vika pa je obsedela na svojem sedežu.

„Sedaj zapleše z njo, to mora, dolžan je kot kavalir, a potem pride po me.“

Tako se je tolažila Vika.

Toda Vilko se ni zmenil za njo, ves čas je plesal in promeniral le s svojo plesalko, sedel le pri nji.

„Prva četvorka bode moja“, si je dejala zopet Vika.

A tudi ta ni bila. Plesal jo je z Viki neznano gospico. In tako ves čas do počitka. Ona je sicer tudi plesala, a najrajše bi bila šla domov in se razjokala . . .

„Gospodje volijo!“ se začuje v dvorani. Vilko in njegova plesalka pa sta odšla od nje . . .

Vilko se je vrnil še-le o počitku. Njegove gospice ni bilo ž njim. Z materjo sta se odpeljali domov.

Vika in mati njena sedeta k osameli mizi. Mati bi bila šla sicer rada domov, a Vika je hotela prej izplačati njega.

Celo mimo je prišel, a ne opazivši jih, je odšel dalje.

V tem je zaigrala godba za nov ples. Vika si poišče svojih plesalcev, a z Vikom ni hotela plesati. Ta je opazil vse to.

Pri naslednjem plesu pa odide po njo. Ona vstane, reče pikro: „Sedaj po polnoči; hvala lepa“, in sede zopet.

Tega se ni nadejal, a precej si je vedel razjasniti vso stvar.

„A tako!“ odvrne kratko, odide po dvorani na nasprotno stran in sede prav nji nasproti.

Vika ni plesala več. Skoro sta odšli z materjo domov . . .

„To košarico od nje si zapomnim“, zagodrnja Vilko. „Prva je in poslednja od nje“. A sicer zmotiti se ni dal radi tega kar nič. Zaplesal je in plesal do jutra.

* * *

Vida pa je v tem glasno ihtela v vozu.

„Ta sramota, tako sem se ga veselila, pa me niti pogledal ni.“

„Ali ti nisem pravila, da ž njim ne bo nič.“

„O mama, kako sem nesrečna. Tako sem ga ljubila, in sedaj me je tako prezrl. Kaj naj storim?“

„Umiri se, in pozabi, Vikica; saj ni samo on na svetu!“

„O kako ga sovražim, nezvestnika! Precej jutri mu pišem, da je vsemu konec. Gorje mu, če še kdaj pogleda za menoj, če se še kdaj prikaže mojim očem! Naj bode ona plesalka odslej njegova!“

„Le umiri se; saj ga ne bo več k nam.“

„Še bo prišel, mama, bodeš videla. A pokaži mu vrata!“

„Tega ne. Naj le pride, poveva mu, kar mu gre, in potem bode že toliko pameten, da bode sam od sebe šel.“

„Da tako, mama, tako!“

Voz se je v tem ustavil pred hišo. Viki so se bile pa že tudi posušile solze.

„Morebiti pride še jutri, mama“, pravi Vika že v sobi materi.

„Mogoče, da pride, če ni tako užaljen, da ga sploh več ne bo.“ (Konec prih.)

Novice.

— **Osebnosti.** Kanonik gosp. A. Kalan je imenovan za vodjo deškega zavetišča v Marijanišču. Namestni bogoslovni učitelj gosp. dr. A. Ušeničnik je imenovan stalnim profesorjem za dogmatiko. Semeniški učni prefekt gosp. dr. E. Lampe je imenovan kornim vikarjem pri ljubljanski stolnici ter prevzame glavno vodstvo „Slovenca“. — Računska praktikanta gg. Jos. Jak in Jos. Šircelj sta imenovana računskima asistentoma pri finančnem ravnateljstvu. — Davčni pristav gosp. V. Nedeljko je premeščen iz Litije v Ljubljano. davčni oficijal v Ljubljani gosp. Ivan Globočnik pa v Ribnico.

— **Iz deželnega šolskega sveta.** Nadučitelj gosp. P. Gross v Zagorju je šel v pokoj. Učitelja gosp. I. Jezerski pri Sv. Križu poleg Tržiča in gosp. I. Pokorn v Horjulu sta imenovana za nadučitelja. — Učitelj v Planini pri Vipavi g. I. Grad je premeščen v Podrago, gdč. Ivana Simončič je imenovana definitivno za Dobrovo pri Zaspju, gdč. Ljudmila Bukovič je premeščena iz Št. Petra pri Novem mestu v Postojno.

— **Častno občanstvo** je podelil občinski odbor v Lescah župniku gosp. Frideriku Hudoverniku v priznanje miroljubnega in zaslužnega delovanja.

— **Poročil** se je v Celju gosp. dr. Stanko Bevk z gdč. Ano Žimniakovo. Pred cerkvenimi vrati je celjska nemška barabarija mej poroko silovito kričala in končno naskočila cerkvena vrata. Celjske policije ves čas ni bilo nikjer.

— **25letnico poroke** sta praznovala v nedeljo v Celju notar gosp. Lovro Baš in njegova soproga gospa Ida Bašroj. Mihelič

— **Državna podpora.** Poljedelsko ministrstvo je odobrilo načrt za zgradbo Krke pri Mrsečji vasi. Stroški so proračunjeni na 6000 kron. Ministrstvo je obljubilo 3000 kron podpore, dež. odbor pa 1500 kron. Za uravnavo hudournika Pišence je vlada dovolila 700 kron podpore.

— **Stoletnica Prešernovega rojstva** se bo v Ljubljani in tudi drugod po Slovenskem jako slovesno praznovala.

— **Prvi občni zbor društva v pospeševanje obdelavanja ljubljanskega barja**, ki se je vršil 8. t. m. ob 11. uri dopoldne v mali dvorani „Mestnega doma“, udeležilo se je 40 oseb, in to večinoma gospodarjev z barja. Ker se načelnik provizoričnega odbora, ljubljanski župan gosp. Ivan Hribar radi boleznimi ni mogel udeležiti zborovanja, otvoril je dr. E. Kramer, ravnatelj kmetijsko-kemičnega preskuševališča zborovanje, pozdravil navzoče, omenil, da je slavno c. kr. deželno predsedništvo potrdilo društvena pravila ter v kratkem označil namen društva. Kot zapisnikar je prisostoval gospod nadučitelj F. Črnagoj. Potem so se vršile volitve predsednika in odbornikov. Predsednikom je bil izvoljen soglasno mestni župan Ivan Hribar. Za odbornike pa: dr. Jos. Kosler, veleposestnik v Ljubljani, dr. E. Kramer, ravnatelj v Ljubljani, Gabrijel Jelovšek, župan in posestnik na Vrhniki, Josip Kušar, posestnik in župan na Brezovici, Vinko Ogorelec, posestnik na Škofelci in Jakob Erjavc, posestnik

na Studencu. Kot članarina določili sta se na leto 2 kroni. Nato je imel gosp. dr. E. Kramer jako zanimivo predavanje o delovanju kmetijskih od c. kr. ministrstva za kmetijstvo subvencioniranih poskuševališč na barju in o njih praktičnih uspehih. S tem zborovanjem je bila tudi zvezana mala, a jako lično vrejena razstava kmetijskih pridelkov imenovanih poskuševališč, katera je navzoče jako zanimala. Društvu je pristopilo že lepo število članov, in želeti mu je vsestransko podporo in najboljši uspeh.

— **Iz Radovljice** se nam naznanja, da je bil izvoljen županom v Predtrgu stari župan gosp. Anton Dolžan iz Predtrga št. 21.

— **Iz Starega trga pri Poljanah** se piše: Petru Režeku na čast in v proslavo njegovega plodonosnega in nepristranskega delovanja v Starem trgu kot župnik, predsednik krajnega šolskega sveta in krajnošolski nadzornik, priredili so farani dne 3 t. m. razsvetljavo ter podoknico s tamburanjem in petjem, dne 4. t. m. pa se je ves Stari trg okrasil s slovenskimi trobojnicami. Izročila se mu je ta dan tudi diploma častnega občanstva, katero je prav lepo priredil gosp. Rih. Šeber v Postojni.

— **Blagoslovljenje nove župnijske cerkve v Šmartnem pri Litiji** bo v nedeljo dne 18. t. m. Blagoslovil bo cerkev generalni vikarij gosp. I. Flis.

— **Električna železnica na Dolenjskem.** Neka ogrska firma se poteguje za koncesijo za gradnjo električne železnice iz Novega mesta preko Metlike v Črnomelj. V poštev bi prišla že projektovana proga.

— **Izplačevanje učiteljskih plač na deželi.** V bodoče bode ono učiteljsko osebje, ki biva izvan uradnega sedeža davčnega urada, in ki to izrecno zahteva, dobivalo svojo plačo po poštni nakaznici. Isto velja za učiteljstvo v ljubljanski okolici, ki dobiva plačo pri deželni blagajni.

— **Uravnava Save** pri Verneku in v Hotiču se v kratkem prične.

— **»Radogoj«** pristopil je povodom svoje poroke za ustanovnika z doneskom 100 kron odvetniški kandidat dr. Ivan M. Hribar v Ljubljani. Želeti bi bilo, da bi se o podobnih prilikah vsi slovenski akademični izobraženci spominjali tega prevažnega in prepotrebnege društva.

— **Volilno gibanje na Slovenskem** postaja vedno živahnejše. V zadnjem času imajo razni kandidatje prav pogostoma shode. V Ljubljani je dr. Šusteršič pred samimi krščanskimi socialisti razvil svoj program. V Mirni peči so pa njegov shod razgnali in napodili dr. Šusteršiča v beg. V Kamniku je imel dr. Ferjančič shod, ki so ga sicer nasprotniki skušali motiti, kar pa se jim ni posrečilo. V mestih misli katoliška stranka tudi postaviti svoje kandidate in sicer bosta prošt Elbert za dolensko mesto in dekan Koblar za gorenjsko in notranjsko mesto. V Ljubljani je stranka prosila dr. Krisperja, naj kandidira proti dr. Tavčarju

— **Zakoni in ukazi za vojvodino Kranjsko**, ročna izdaja, 6. zvezek, drugi pomnoženi natis, izdal dež. tajnik Jožef Pfeifer, natisnil in založil A. Klein & Comp. — je knjiga, ki je ravnokar izšla in bo dobro služila interesentom.

— **Novi kandidatje na Štajerskem.** Nemškutarji kandidirajo na Spodnjem Štajerskem svoje može. Ti so: Fr. Wratscho, načelnik gornje radgonskega okrajnega zastopa (proti dr. Ploju). Ludovik Kresnik iz Slov. Bistrice (proti prof. Robiču) in Ivan Wissenjak župan na Slomu pri Možgancih (proti Hribarju in Žičkarju).

— **Obravnava v zadevi učitelja gosp. Franca Gostinčarja**, ki je bil dne 13. februarja t. l. od porotnega sodišča v Celju zaradi prekoračenja silobrana obsojen na en mesec zapora, vršila se je danes pred c. kr. najvišjim kasacijskim sodiščem ob 1/2 10 uri dopoldne.

pomnožile, povekšale; vse prebivalstvo se je duševno visoko povspelo“.

Slovenci imamo dosti boljše zemljo, kakor ti badenski kmeti. Naše kmetije obsegajo 10, 20—30 hektarov. Imamo Trst, Gorico, Ljubljano, Maribor, Celovec, — velika mesta in dosti manjših, kakor Celje, Novomesto, v katerih živi po 80 uradniških družin. Tudi imamo dosti knapov, ki morajo živila kupovati. Železnice so in jih bo s časom še več. Ledu se doma lahko dobi z malimi stroški za mlekarstvo. Morebiti ni za fino sadje boljših krajev na svetu in ni obnebe in zemlja tako ugodna kakor pri nas. Za najfinejšo marelico in najboljšo voščenko ali češpljo je vse ugodno. Koliko tisoč, da milijonov kron bi samo sadjereja pri nas ljudstvu na leto nesla. Če izsušimo samo mokronoški in kostanjeviški okraj (zadruga za izsušenje so že zdavno francoski in nemški, belgijski in danski okraji snovali), dobimo toliko sladke krme, da razpošljemo lahko samo iz slov. krajev mleka in njega produktov za tri velika mesta s 60—100 tisoč prebivalcev. Samo imenovana dva okraja imata več travnikov, kakor vsa Gorenjska. Loček, loček, ta pa ne izredi ne dobre krave, ne dobre mrhe. V pridelkih še danes Slovenci nismo čez naturalno gospodarstvo po večjem ven. Na slov. Štajerskem so v nekaterih krajih v vinogradstvu moderni kmeti, na Koroškem po malem boljši živinorejci, na Gorenjskem isto, ali po večjem še tiči naš kmet v starem obdelovanju. Da kak krajcar ulovi, vozari daleč za trgovce, ali fužine za mali denar; če bi računil, kar se zraven živina trpinči, oprava pohabi, kar sam porabi na potu in raztrga, bi takim zaslužkom figo pokazal. Veliko se jih oglasi za take vožnje in lesni trgovci in drugi se smejejo, ko dobijo tako ceno vožnje. Doma pa ta zaslužek nič ne zaleže. Gnojnica se pri nas pretaka po cestnih jarkih. Vsa ta izgubljena gnojnica je na Slovenskem na leto vredna, če se prisposoblja z vrednostjo kupljenih umetnih gnojil, do 300 tisoč gold. Ptice, ki gosence pobirajo, redko kmet varuje pogina. Koliko tisoč gold. vrednosti se s temi dobrotnicami kmetskega gospodarstva pogubi. Pa bom šel v Ameriko, je stereotipni govor, ko kmet vidi, da ne gre naprej z njegovim gospodarstvom. Potem pride pohabljen s par sto gold. domov in zdaj je še ta moč, njegova osebna delavska moč pri zlodju. Luči, več luči je treba na slovenski kmetiji!

Poučni in zabavni del.

Košarica.

Spisal Ček.
(Konec.)

„Ali si ga videla, kako ošabno je potem sedel nama nasproti?“

„Res, imenitno si ga zavrnila. Sram ga je bilo menda“.

„Sram, beži, beži njega sram?“

„Kdo je neki ona gospica?“

„Tudi jaz bi rada vedela. Prav tako ošabna, kakor on. Tako pomiluje me je nekoč pogledala. Vem, da sta govorila o meni. Pa nič naj se ne boji, mogoče se utegne nji prav tako prigraditi, kakor meni. Tudi nje se bode skoro naveličal, morebiti še prej nego mene“.

„Le pomiri se, Vikica, in dobro spavaj! Lahko noč!“

„Lahko noč, mama! Jutri dalje!“ Vika se urno razpravi, razmetajoč obleko od jeze po sobi.

Dolgo ni mogla zaspati. Kovala je naklepe, grozne naklepe proti Vilku. Toda slednjič si je morala priznati, da vsega tega, kar si je izmislila, vendar ne bo smela povedati Vilku. Maščevanje je prisegla neznačajniku, a maščevati se mu ne bode mogla dosti. To jo je zbolelo tako, da jo je zopet posilil jok. Jokala je in vzdihovala, dokler ni zaspala.

Skozi žaluzije na oknih se je že svetil najlepši dan, ko se je vzbudila. Hudo ji je bilo, tako nepopisno hudo. Ni se precej spomnila zakaj. Slednjič se vendar zmisli na sinočni večer . . . Vilko, tuja plesalka, košarica . . . vsega se spomni.

Opravi se, celo sama, kar se zgodi pri nji kaj redko. A zajuterka se ne dotakne prav nič. Sede k pisalni mizici, da mu napiše slovo, slovo, kakoršnega še ni čital nihče.

Napiše list in ga prečita.

„To ni nič, to ga samo ujezi. Ganiti ga mora“.

Raztrga list. Jame pisati novega, ne tako robustnega, kakor je bil oni, temveč rahlega, tožečega . . .

„Ta bode“, pravi dokončavša. Prečita ga. Zasmili se sama sebi; toliko, da ne zajoka zopet.

„To ni maščevanje, ne ujema se z mojim sinočnim vedenjem. Menil bode, da mi je kdo ve kako žal“.

Raztrga tudi ta list. Napisala bi bila najbrže še tretjega, a zdajci je zapel hišni zvonec. Vika pogleda skozi okno in ugleda voz, stoječ pred hišo.

Skoro nato vstopi služkinja in pove Viki, da želi mati, naj pride precej v vsprejemno sobo.

Vika se pogleda v zrcalu in odhiti za služkinjo. A skoro ji zastane sapa, ko ugleda Vilka, prihajajočega po koridoru. Hipoma pozabi vse, kar se mu je bila namerila povedati.

Komaj si je nekoliko opomogla iz zadrege, ko je že bil v sobi.

„Izvolite sestri“, pravi gospa.

„Nekoliko le, milostna, zakaj mati in sestra me pričakujeta. Prišel sem, da se poslovim, ker odidem danes na počitnice. Že včeraj bi bil moral oditi z njima, pa sem ji vendar pregovoril, da sta še ostali do danes tu in sta šli sinoči z menoj na ples“.

„Na plesu sta bili?“ vpraša Vikina mati osupla. Tudi Vika je zardevala in prebledevala.

„Da. Hotel sem ji vama predstaviti, a mati je želela, da rajši ne, ker je bila preveč utrujena od potovanja“.

„Vaša — — mama na plesu?“

„Da, mati in sestra moja“.

„Sestra, vaša pl . . .?“

„Da, moja plesalka je bila sestra, ki je odšla še pred počitkom. — Pričakujeta me obe spodaj v vozu, oditi moram, pardon!“

„Veliko krivico je vam storila moja hčerka, gospod Vilko“.

„Da veliko, milostna, preveliko; poravnati se ne da več. Menda umejete, da potem, kar se je zgodilo, nimam več opravka v tej hiši. Poljubim roko! Na vas gospica, pa si ohranim za spomin košarico. Srečno!“

Počasi je odšel Vilko, mati in hči pa sta osupli strmeli za njim . . .

„O ta košarica!“ vzdihne Vika in se spusti zopet v jok . . .

Iz strijčevega dnevnika.

(Zapisal Fr. Kraljič).

Vročje je bilo tisto popoldne, ko sem sedel v hladni senci pod kostanjem in sanjaril Bog ve kaj vse. Nadležne mušice in muhe, katerim tudi ni ugajala prehuda vročina, zbrale so se pod kostanjem v obilnem številu. Nemirno so letale in se zbirale na beli jagničevi mizi, krog velike mesarske muhe, katera jim je nekaj pripovedovala, vsaj tako se je meni dozdevalo. Le jedna, po vsej sili si je hotela pridobiti sedež na mojem nosu — najbrže, da je bila socialistinja, kajti zletela je iz mojega nosa, naravnost v sredo skupine in se zapodila na pripovedovalko, potem pa zopet drzno na moj nos, kot bi hotela reči: „Tu sem vsrna, le naj pride katera druga tu sem, gotovo jo zapodim“. A prevarala se je. Predno je mogla naštet do tri, je že brcala in godrnjala v moji pesti.

„Tako sitnica“, sem rekel, ji prikrajšal peruti in jo vrgel tja v zbornico. To so se vsule tovarišice nanjo.

„Fran poglej kaj neki je tu notri zavito?“ zmotil me je oče iz mojega opazovanja.

„Pokažite!“ sem rekel in prijel za zarumenel zavitek. Prerezal sem vrstico in odvil papir. V črno usnje vezana knjižica se mi je pokazala. Radovedno sem odprl in mislite si moje presenečenje. Bil je to odlomek dnevnika matrinega očeta.

„No, kaj je?“ je vprašal oče, menda je opazil izpremo na mojem obrazu.

„To so ujčevi spominki“.

„A tako“ — je rekel oče, in čelo se mu je nagubancilo.

Jaz pa sem začel slastno brati. Takoj na prvi strani je bilo zapisano. „Odlomki iz mojega življenja“.

Evo Vam jih:

1. majnika 1878.

Prvi majnik, krasen dan, dan lepote — dan ljubezni, a meni dan, dan spominov. Nehote mi uhitavajo misli nazaj v mlada leta, v majnik mojega življenja. Kakor razstrlo sliko gledam pred seboj detinjo dobo svojo. Vedno sva se igrala skupaj, on je bil jako močan, jaz pa slabeji, bled bolehav mladenič. Verij, prijatelj moj, brat moj, kje si? Samo tebi sem veroval, samo tebe sem jedino ljubil. Mamica mi je umrla, ko sem spolnil jedva osem let. Oče moj, bogat posestnik v starem Zakotju, se ni dosti brigal zame, preveč je imel opravka . . . Dopuščal mi je, da vsa se družila, da sva se igrala skupaj — pogovarjala se, trgala pisane cvetke, lovila urne ribice v potoku. Oklenil sem se kmetskega sinu z vsem svojim srcem. Ni mi branil oče, da bi celo jedenkrat objel ga, videč, kako da sva si draga drug družemu.

Ko sem odšel v šolo, preprosil sem očeta, da je šel Verij z menoj, da sva se zopet skupaj učila. Imel sem ga zopet pri sebi. V šoli me je branil slabotneža zlobnih, bojaželjnih tovarišev, pomagal mi povsodi. Dokončala sva študije. Odhajal je v svet, verjemite mi, meni so tekale solze, kot bi umiral oče. Tudi tu se je kazal on starega moža. Krepko mi je stisnil roko in se hitro obrnil. Odšel je in ni ga nazaj. On se je posvetil zdravilstvu, ter dovršil v kratkem izpite z odliko. Ponosno sem gledal nanj! Čestitam ti Verij! Le naprej! Lepo zadačo si si izbral, posvetil si sebe in svoje delovanje v prid človeštva.

In jaz? Jaz sem ostal doma. Bolehen in slaboten, kot sem, pohajam doma, ogledujem obširna posestva, ki sem jih podedoval. Truden pribajam zvečer domu, a ne diši mi ne jed ne pijača. Željno štejem sekunde in minute, a ne morem zaspati. Kdo je temu kriv? Ne vem! Jaz gotovo ne! Morebiti mati? Težko da, vsaj je živela tako sveto, tako pobožno. Oh mati, zakaj si mi že umrla.

Vedno bolj mi izginja tvoja draga, otožno mila podoba, tvoj proseči obraz, ko si umirala. — Oh zakaj, zakaj si umrla? Ne, ne! Ne morem več pisati, preveč mi tolče po sencih. Kakor kladivo . . . Razbiti mi hoče redno glavo . . . Morebiti bom pisal pozneje!

4. junija 1878.

Ljubljani Verij!

Kaj je zmenoj, me vprašaš v zadnjem pismu! Saj veš. Prav pridno napredujem v bolezni . . . Nervozen do skrajne meje, slab stvor, sestavljen iz samih živcev. Da me vidiš, bi menil, v meni se pretaka mesto rudeče krvi, gosta rumena mešanica. In kaj še novega! Velika novica! Tvoj Ivo se je zaročil z angeljem v ženski podobi. Da, Verij pravi pravcati angelj je moja Ida . . . Sedaj te vidim, kako se pomilovalno posmehuješ meni, češ, čemu je treba meni bolniku, žene . . . Da, da ravno bolnik potrebuje bitja, katero bi mu streglo, katero mu podaja grenka zdravila v usta. Povem naj ti, kako sem se zaročil. V Temnico, saj veš oni gradič tam v strani od mojega, prejšnja lastnina Skovinova, je prišel neki Nmec, baron Waldern. Tu sem videl prvič sestro nje-